

\ Raadsvoorstel

Zaak 522178

Onderwerp:	Toekomstvisie Wonen, Welzijn, Zorg
Openbaarheid:	Openbaar
Portefeuillehouder:	Wethouder Braun Wethouder Coenen
Datum Raad:	20 februari 2025

\ Samenvatting

Begin 2023 is het traject gestart om te komen tot een regionale toekomstvisie wonen, welzijn en zorg waarbij Parkstad door het Rijk als één van de koploperregio's is aangemerkt. Sindsdien is er intensief samengewerkt in de regio en dit heeft geresulteerd in de gedragen Toekomstvisie Wonen, Welzijn en Zorg die nu ter besluitvorming voorligt.

Deze visie bevat op hoofdlijnen:

- een overzicht van de verschillende aandachtsgroepen in de regio en hun huisvestingsbehoefte (hoofdstuk 3), de match met de woningvoorraad en een daaruit voortvloeiende opgave als doelstelling voor over 5 jaar (hoofdstuk 4);
- de principes en beleidskeuzes inclusief spreidingslogica (in navolging van zowel de door het Rijk beoogde "evenwichtige verdeling" als onze regionale "fair share"-gedachte) op basis waarvan de regio aandachtsgroepen wil huisvesten in zowel woning als wijk, en de partijen die aan de hand van deze principes werk zullen maken van de huisvesting van aandachtsgroepen (hoofdstuk 5 en 6);
- een stappenplan dat het vervolg van deze visie uiteenzet, en wel van visie via een uitvoeringsagenda richting het behalen van de doelstelling (hoofdstuk 7). Hiertoe behoort ook de gezamenlijke lobby-inzet van de regio op dit domein.

\ Conceptbesluit

De gemeenteraad van Voerendaal besluit de toekomstvisie Wonen, Welzijn, Zorg vast te stellen.

\ Grondslag

Wettelijke grondslag en relatie met Woonvisie

Op diverse niveaus gelden beleidskaders en wetten die van invloed zijn op deze toekomstvisie. Hierbij moet worden gedacht aan de landelijke programma's 'Een thuis voor iedereen' en 'wonen en zorg voor ouderen'. De aankomende wet 'Versterking Regie op de Volkshuisvesting' verplicht gemeenten om uiterlijk in 2026 een volkshuisvestingsprogramma vast te stellen. De Toekomstvisie Wonen, welzijn en zorg én de reeds vastgestelde Regionale/lokale Woonvisie vormen hiervoor de bouwstenen. Daar waar de Woonvisie zich richt op de totale huisvestingsopgave bevat de Toekomstvisie op wonen, welzijn en zorg een verdere uitwerking van de combinatie van wonen, welzijn en zorg.

De toekomstvisie is met in achtneming van deze kaders en wetten tot stand gekomen.

\ Aanleiding

De aanleiding is tweeledig:

1. De nieuwe wet "Versterking Regie op de Volkshuisvesting" verplicht gemeenten om uiterlijk in 2026 een volkshuisvestingsprogramma vast te stellen, waarbij ook aandacht dient te zijn voor de huisvesting van allerlei verschillende landelijk vastgestelde aandachtsgroepen (denk hierbij aan ouderen, studenten, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en uitstromers uit instellingen). In de eerste gedachte van de wet zou dit ook vertaald moeten worden naar een vastgestelde woonzorgvisie. Deze wettelijke verplichting is inmiddels komen te

vervallen, maar gezien de urgentie voor het thema binnen Parkstad hebben de samenwerkende partijen besloten om de samenwerking die reeds in gang gezet was toch voort te zetten. Deze urgentie is destijds ook door het Rijk erkend en mede daarom zijn wij in 2022 aangewezen als één van de landelijke koploperregio's in het kader van het programma "Een Thuis voor Iedereen". Deze heeft als doel te zorgen voor voldoende betaalbare woningen voor alle aandachtsgroepen, met een evenwichtige verdeling over gemeenten en met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. Als onderdeel van dit programma werd overeengekomen dat zes koploperregio's aan de slag zouden gaan met woonzorgvisies om op visieniveau een collectieve route richting dit doel uit te zetten.

2. De wens en drive om in gezamenlijkheid en integraliteit werk te maken van een Parkstedelijk thuis voor iedere Parkstedeling. Van gemeenten tot woningcorporaties, en van zorg- en welzijnspartijen tot huurdersorganisaties delen wij het besef en de overtuiging dat we alleen samen succesvol invulling kunnen geven aan deze gedeelde missie.

\ Doel

Het doel van deze toekomstvisie is het invulling geven aan de landelijke doelstelling om iedereen in onze samenleving een (t)huis te bieden. De visie richt zich op het in gezamenlijkheid inlopen van de in kaart gebrachte tekorten waarbij slim gebruik zal worden gemaakt van de mogelijkheden die de bestaande voorraad biedt.

\ Argumenten en kanttekeningen

- integrale benadering van vraagstukken noodzakelijk

De urgentie van het onderwerp is groot. Het is essentieel om op consistente en integrale wijze mensen met extra uitdagingen op het gebied van wonen, welzijn en/of zorg vooruit te helpen en ervoor te zorgen dat de kansen die zij krijgen (t.a.v. bijvoorbeeld een passende woonplek) toenemen. Het vaststellen van een gezamenlijke gedragen toekomstvisie is bevorderend voor de integraliteit van de uit te werken oplossingen. Concreet zorgt de toekomstvisie er voor dat de domeinen wonen, zorg en welzijn beter in verbinding komen te staan waardoor er meer integraal aan de vraagstukken kan worden gewerkt.

- Meer passende woningen en personeel nodig

Zowel in de kernen van het platteland als in de buurten van het stedelijk gebied staan voorzieningen en leefbaarheid namelijk onder druk. Deze druk houdt nauw verband met grote uitdagingen op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Door onze demografische transitie hebben we de komende jaren een sterk groeiende woon- en zorgbehoefte, terwijl ook de vraag naar arbeidskracht in welzijnswerk en de zorg naar verwachting stijgt. Om deze trends het hoofd te kunnen bieden, zullen we hoe dan ook meer passende woningen en meer creatieve antwoorden op personeelstekorten nodig hebben.

- Versterken gemeenschappen en tegengaan overconcentratie kwetsbare bewoners

Maar het sneller stapelen van stenen en het slimmer opstellen van roosters in de zorg volstaat niet. Het is net zo belangrijk om onze gemeenschappen zó te versterken, dat we in heel Parkstad de inclusiviteit en vitaliteit aan de dag kunnen leggen om uitdagingen op het snijvlak van wonen en zorg op te vangen. Door kwetsbare instroom naar onze regio en de onevenwichtige opbouw van onze woningvoorraad kennen veel delen van Parkstad een overconcentratie van kwetsbare inwoners. De complexen, kernen, buurten en wijken waar dit speelt missen hierdoor op dit moment veelal de veerkracht die nodig is om de uitdagingen te dragen. Om dit tij te keren, moeten we kwetsbare overconcentraties ontmantelen zonder dat er elders opnieuw overconcentraties ontstaan.

Als brede woonzorgcoalitie, van zorginstelling tot woningcorporatie en van

welzijnsorganisatie tot gemeenten, leggen we met dit document een stevige basis om de komende jaren de uitdagingen van onze regio in gezamenlijkheid tegemoet te treden. Daarbij trekken we niet alleen binnen Parkstad, maar ook erbuiten gezamenlijk op.

\ Relaties met programmabegroting en/of visiedocument

Wettelijke grondslag en relatie met Woonvisie

Op diverse niveaus gelden beleidskaders en wetten die van invloed zijn op deze toekomstvisie. Hierbij moet worden gedacht aan de landelijke programma's 'Een thuis voor iedereen' en 'wonen en zorg voor ouderen'. De aankomende wet 'Versterking Regie op de Volkshuisvesting' verplichtte gemeenten aanvankelijk om uiterlijk in 2026 een volkshuisvestingsprogramma vast te stellen (deze verplichting is inmiddels weer losgelaten). De Toekomstvisie Wonen, welzijn en zorg én de reeds vastgestelde Regionale/lokale Woonvisie vormen hiervoor de bouwstenen. Daar waar de Woonvisie zich richt op de totale huisvestingsopgave bevat de Toekomstvisie op wonen, welzijn en zorg een verdere uitwerking van de combinatie van wonen, welzijn en zorg. De toekomstvisie is met in achtneming van deze kaders en wetten tot stand gekomen.

\ Financiële, juridische en organisatorische consequenties

Financiële consequenties

De vaststelling van deze visie heeft geen directe financiële gevolgen. Na het vaststellen van de visie wordt deze zoals reeds aangegeven vertaald in een uitvoeringsagenda, waarna de uitvoering begint. In beginsel gaan we ervan uit dat de verschillende thema's uit de visie en vervolgens de uitvoeringsagenda belegd worden bij het beleidsveld wonen of het beleidsveld welzijn en zorg. Daarbij is het de bedoeling zoveel mogelijk aan te sluiten op bestaande overlegstructuren. Op basis van de inhoud moet blijken of dit leidt tot een extra budgetvraag van de gemeenten en de deelnemende partners zoals woningcorporaties en zorginstellingen.

\ Bekendmaking, uitvoering en communicatie

Communicatie

Deze wordt in afstemming met alle gemeenten vormgegeven waarbij we gebruik maken van de gemeentelijke kanalen voor de communicatie over de Toekomstvisie.

Procedure en uitvoering

In de raadsinformatiebrief van september 2024 is het verloop van het traject tot nu toe uitvoerig toegelicht. Korte tijdshalve wordt op dit punt verwezen naar deze raadsinformatiebrief.

Om van visie over te kunnen gaan richting concrete actie zal, samen met alle deelnemende partners van de toekomstvisie, worden gewerkt aan een Meerjarige Uitvoeringsagenda wonen, welzijn en zorg Parkstad. De hoofdbestanddelen van deze uitvoeringsagenda bevatten in ieder geval:

- Samenwerkingsafspraken op de onderscheiden thema's van de vitale en inclusieve buurt;
- Samenwerkingsafspraken rondom het veerkrachtig spreiden van aandachtsgroepen om overconcentratie van kwetsbaarheid tegen te gaan en te voorkomen;
- Samenwerkingsafspraken rondom zowel de realisatie als financiering van de bouw van per aandachtsgroep en gemeente gespecificeerde aantallen wooneenheden;

Planning:

Q1 2025

- Vaststelling Toekomstvisie Wonen, Welzijn en Zorg door gemeenteraden.
- Uitwerken voorstel voor governance- en ondersteuningsstructuur Wonen, Welzijn en Zorg richting vaststelling, implementatie, en monitoring van uitvoeringsagenda, cf. landelijk programma "Een thuis voor iedereen". Totdat deze structuur er is, vinden werkzaamheden plaats onder procesverantwoordelijkheid van Heerlen als centrumgemeente van Stadsregio Parkstad Limburg.

- Opwerken onderdelen uitvoeringsagenda Wonen, Welzijn en Zorg.

Q2 2025

- Opleveren voorstel governance- en ondersteuningsstructuur
- Uitwerken onderdelen uitvoeringsagenda Wonen, Welzijn en Zorg. In ieder geval: 1. actielijnen vitale- en inclusieve buurt; 2. overzicht beleidsinstrumenten t.b.v. veerkrachtig mixen en spreiding; 3. afwegingskader woonzorgconcepten; concept-urgentieverordening.
- Eerste bespreking governance- en ondersteuningsstructuur en andere relevante ontwikkelingen door bestuurlijk gremium.

Q3 2025

- Vaststelling governance- en ondersteuningsstructuur door bestuurlijk gremium.
- Vaststelling uitvoeringsagenda Wonen, Welzijn en Zorg door bestuurlijk gremium.

Q2 2026

- Eerste halfjaarlijkse tussenrapportage aan bestuurlijk gremium.

Q4 2026

- Eerste voortgangsevaluatie en actualisatie uitvoeringsagenda Wonen, Welzijn en Zorg door bestuurlijk gremium.

Q2 2027-2030

- Halfjaarlijkse tussenrapportages aan bestuurlijk gremium.

Q4 2027-2030

- Voortgangsevaluaties en actualisaties uitvoeringsagenda Wonen, Welzijn en Zorg door bestuurlijk gremium.

Totdat er in Q3 een voorstel voor een regionale ondersteunings- en governance structuur ligt, wordt de huidige werkwijze, een Bestuurlijk Gremium ondersteund onder voorlopige procesverantwoordelijkheid van Heerlen als centrumgemeente, gehandhaafd.

Samenwerking

Om tot een gedragen Parkstedelijke woonzorgvisie te komen, is een breed bestuurlijk gremium ingericht bestaande uit verantwoordelijk portefeuillehouders uit alle 7 gemeenten en bestuurlijke vertegenwoordigingen van de in de regio actieve woningcorporaties, zorgpartijen, welzijnsorganisaties, en huurdersverenigingen. Dit gremium heeft in gezamenlijkheid de voorliggende visie tot stand gebracht.

Participatie

- De bestuurscommissie Wonen en Herstructurering heeft een positief advies afgegeven ten aanzien van de toekomstvisie, zie bijlage voor het volledige advies.
- Het maatschappelijk platform Voerendaal heeft besloten geen advies te verstrekken over de toekomstvisie. Echter, de input van de regionale adviesraad (waar ook een afvaardiging van het maatschappelijk platform Voerendaal bij is aangehaakt) is bij de totstandkoming van de visie op meerdere momenten meegenomen. Daarnaast zijn naast de bestaande reguliere overlegstructuren en werkbezoeken, meerdere 'ophaalsessies' georganiseerd waarvoor zoveel mogelijk relevante partijen zijn uitgenodigd die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze visie.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL

namens dezen,
de secretaris,

C.J.H.M. Janssen

Dit document is elektronisch aangemaakt en elektronisch ondertekend.